

รายงานผลการดำเนินงาน
กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ
และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้
ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

.....

๑. ชื่อโครงการ : กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี

๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี

๓. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร : งบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ จำนวนเงิน : ๑๗๒,๒๐๐ บาท

๔. หลักการและเหตุผล และวัตถุประสงค์

กระบือเป็นสินค้าที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี ส่งไปจำหน่ายทั่วประเทศ ในปี ๒๕๖๗ จากข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์พบว่าจังหวัดอุทัยธานีมีเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ ๓,๐๕๑ ราย กระบือ ๓๕,๑๕๐ ตัว คิดเป็นผลผลิตกระบือ ๑๑,๘๔๕ ตัว หรือ คิดเป็นมูลค่า ๔๒๔.๑๔ ล้านบาทต่อปี โดยจำแนกเป็นมูลค่ากระบือสวยงาม ๖๑ ล้านบาท จากการจำหน่ายกระบือสวยงาม ๖๑๐ ตัว (เฉลี่ยราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อตัว) และเป็นมูลค่ากระบือทั่วไป ๓๖๓.๑๔ ล้านบาท จากการจำหน่ายกระบือทั่วไป ๑๑,๒๓๕ ตัว (เฉลี่ยราคา ๙๒.๓๕ บาทต่อกิโลกรัม) ทั้งนี้ราคาจำหน่ายทั้ง ๒ กรณี คิดจากกระบืออายุ ๑๘ เดือน น้ำหนักตัวเฉลี่ย ๓๕๐ กิโลกรัม จากข้อมูลดังกล่าวหากมีการส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือให้ดียิ่งขึ้นก็จะเพิ่มมูลค่าการซื้อขายที่สูงขึ้น โดยเฉพาะกระบือในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีที่มีลักษณะลำตัวสูงใหญ่ ยาว มีกล้ามเนื้อมาก โดไว นิยดีเลี้ยงง่าย และเชื่อว่ามีพันธุ์กรรมของกระบือป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งตั้งแต่ในอดีต

กระบือจัดเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญ ๑ ใน ๓ ของจังหวัดอุทัยธานี เกษตรกรจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือของตนเองอยู่เสมอๆ ดังนั้นกระบือในจังหวัดอุทัยธานีจึงเป็นที่นิยมของเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือทั่วประเทศ สำหรับนำไปพัฒนาและปรับปรุงฝูงกระบือ การใช้น้ำเชื้อแช่แข็งจากกระบือพ่อพันธุ์จึงได้รับ ความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานีได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ๑,๑๓๑,๘๐๐ บาท เกษตรกรเป้าหมาย ๒๖๐ ราย ได้ดำเนินการผสมเทียมจากกระบือน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ดีไปแล้ว จำนวน ๗๗๕ ตัว ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานีได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ๑,๑๒๒,๘๐๐ บาท เกษตรกรเป้าหมาย ๒๘๐ ราย ดำเนินการผสมเทียมจากกระบือน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ดีไปแล้ว จำนวน ๗๑๔ ตัว และในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ๗๓๙,๓๐๐ บาท เกษตรกรเป้าหมาย ๒๘๐ ราย แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือในจังหวัดอุทัยธานีที่มีความต้องการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือ

แนวทางการปรับปรุงพันธุ์กระบือ มี ๒ วิธี คือ

๑. พัฒนาปรับปรุงพันธุ์ด้วยการใช้พ่อพันธุ์คุมฝูง โดยคัดเลือกพ่อพันธุ์ที่มีโครงสร้างสูงใหญ่
๒. พัฒนาปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธีการผสมเทียมโดยใช้น้ำเชื้อกระบือที่มีชื่อเสียงซึ่งในปัจจุบันได้รับความนิยมมากขึ้นประกอบกับการเลี้ยงกระบือในปัจจุบันเป็นการเลี้ยงแบบประณีตจึงทำให้เกษตรกรสามารถจับสัตว์ได้แม่นยำมากขึ้นจึงสามารถเลือกน้ำเชื้อที่ต้องการได้ ทั้งนี้การพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธีผสมเทียมมีข้อดี คือ เกษตรกรไม่จำเป็นต้องมีพ่อพันธุ์ที่มีราคาสูง เป็นการลดค่าใช้จ่าย แต่ยังสามารถปรับปรุงพันธุ์จากการใช้น้ำเชื้อพ่อที่ต้องการในการผสมพันธุ์ สามารถกระจายพันธุ์กรรมของสัตว์พันธุ์ดี เป็นที่ต้องการ ได้อย่างรวดเร็ว

/ลดปัญหา...

ลดปัญหาในการเกิดโรคติดต่อในระหว่างการเคลื่อนย้ายไปยังสถานที่ต่างๆ เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย โรคลัมปีสกิน เป็นต้น และลดความเสี่ยงในการเกิดโรคติดต่อทางระบบสืบพันธุ์ และคุณภาพน้ำเชื้อของพ่อพันธุ์

ทั้งนี้กรมปศุสัตว์ แนะนำให้เกษตรกรใช้น้ำเชื้อแช่แข็งของพ่อพันธุ์ที่ผลิตจากศูนย์น้ำเชื้อมาตรฐาน เนื่องจากพ่อพันธุ์ดังกล่าวต้องผ่านการตรวจโรคที่สามารถติดต่อทางระบบสืบพันธุ์ โรคทางพันธุกรรม และมีการตรวจคุณภาพน้ำเชื้อซึ่งหากเป็นการผสมโดยใช้พ่อพันธุ์จะไม่มี การตรวจลักษณะเหล่านี้

วัตถุประสงค์

๔.๑ อนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ และเพิ่มจำนวนกระบือพันธุ์ดี

๔.๒ เพิ่มมูลค่าผลผลิต ลดต้นทุน และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

๕. ความสอดคล้องกับ

๕.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๕.๒ ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับมาตรฐานการผลิตเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ให้มีมูลค่าเพิ่ม

๕.๓ แผนงาน : ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

๖. แนวทางการดำเนินงาน

๑. กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้

๑.๑ กิจกรรมย่อย เสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ

๑.๒ กิจกรรมย่อย ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านพันธุ์พืชอาหารสัตว์และการจัดการที่เหมาะสม การดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น

ตารางแผนการดำเนินงาน

กิจกรรมย่อย	ระยะเวลาที่เริ่มดำเนินการ			
	ต.ค.-ธ.ค. ๖๘	ม.ค.-มี.ค. ๖๙	เม.ย.-มิ.ย. ๖๙	ก.ค.-ก.ย. ๖๙
๑. ประชุมวางแผนการจัดกิจกรรม (กำหนดวัน เวลา และสถานที่)	✓			
๒. ประชาสัมพันธ์ รับสมัครเกษตรกรเข้าร่วม โครงการฯ	✓			
๓. จัดกิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้	✓			

๗. รายงานผลการดำเนินงาน

จังหวัดอุทัยธานี ได้อนุมัติโครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ โดยเบิกจ่ายงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ๑,๐๒๒,๔๐๐ บาท มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ๑๗๒,๒๐๐ บาท (หนึ่งแสน เจ็ดหมื่นสองพันสองร้อยบาทถ้วน) ดังนี้

/ดำเนินการ...

ดำเนินการจัดเสวนาและฝึกอบรมเกษตรกร ตามกิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ วงเงินงบประมาณ ๑๗๒,๒๐๐ บาท

กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
๑. ดำเนินการจัดเสวนาและฝึกอบรมเกษตรกร ตามกิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้	ดำเนินการจัดเสวนาและฝึกอบรมเกษตรกร ตามกิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๘ ณ หอประชุมทรงเสด็จ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๓๐๐ ราย โดยมีกิจกรรมย่อย ดังนี้ ๑. การเสวนาเรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ ช่องทางการเพิ่มมูลค่า และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน” (เช้า) ๒. การฝึกอบรมเกษตรกร “ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านพันธุ์พืชอาหารสัตว์ การจัดการที่เหมาะสม และการดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น” (บ่าย) ผลที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม - เกษตรกรเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ จำนวน ๓๐๐ ราย มีความรู้เรื่องการควบคุม ป้องกัน การดูแลสุขภาพสัตว์ ฝ้าระวังโรคระบาด และมาตรการการเคลื่อนย้ายสัตว์, ความรู้ด้านพันธุ์พืชอาหารสัตว์ การจัดการที่เหมาะสม, เทคนิคการปลูกหญ้าแพงโกลาเพื่อการค้า, พันธุ์และการคัดเลือกพันธุ์กระบือที่เหมาะสมต่อการพัฒนากระบือไทย, การแก้ปัญหาการผสมติดยาก การปรับปรุงพันธุ์ และเทคนิคการผสมเทียม, การพัฒนาความมั่นคงด้านเสบียงสัตว์ และการพัฒนาอาชีพผลิตพืชอาหารสัตว์จำหน่าย, หลักเกณฑ์การซื้อขายกระบืองาม และกระบือทั่วไป แนวทางการเลี้ยงกระบือให้ประสบความสำเร็จ

ลักษณะความแตกต่างของกระบืองามกับกระบือทั่วไป

ลักษณะกระบือสวยงาม	ลักษณะกระบือทั่วไป
เป็นกระบือที่มีลักษณะลำตัวใหญ่ ยาว สิก สูง และหนา และเป็นที่ยอมรับของผู้เลี้ยงกระบือ ๑๘ เดือน น้ำหนัก ๓๕๐ กก. ราคา ๑๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	มีรูปร่างลำตัวสั้น ท้องกางกลม ขาสั้น ส่วนหัวมีเขากาง ยาว ปลายโค้งงอไปด้านหลัง หน้าผากเรียบรี หน้าสั้นคอยาว ตัวผู้มีหนอกที่เหนือหัวโผล่ ตัวผู้ขนาดใหญ่กว่าตัวเมีย ส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อใช้แรงงานและใช้เนื้อ ๑๘ เดือน น้ำหนัก ๓๕๐ กก. ๑ ตัว ๓๓,๐๐๐ บาท ๒ ตัว ๖๖,๐๐๐ บาท

ภาพจัดเสวนาและฝึกอบรมเกษตรกร

กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ
และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี
วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๘ ณ หอประชุมทรงเสด็จ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี

๘. ปัญหา อุปสรรค

-ไม่มี-

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี (กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ) โทร/โทรสาร. ๐ ๕๖๙๗ ๐๑๑๒

ที่ อน ๐๐๐๘/ก ๑๗๕๘

วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๘

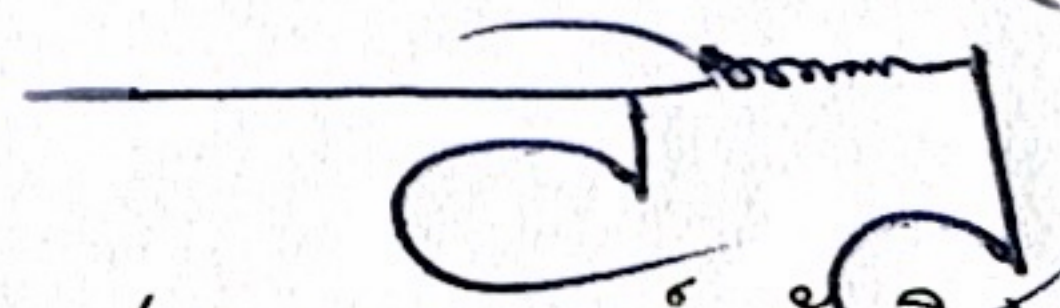
เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นเกียรติในพิธีเปิดงานเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี

เรียน หน่วยงานตามบัญชีแนบท้าย

ด้วยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี ได้กำหนดจัดงานเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ จำนวน ๓๐๐ ราย ในวันพุธที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๘ เวลา ๐๗.๓๐- ๑๖.๓๐ น. ณ หอประชุมทรงเสด็จ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี ตำบลหนองแก อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี นั้น

ในการนี้ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี จึงขอเชิญท่านร่วมเป็นเกียรติในพิธีเปิดงานเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ในวันพุธที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๘ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ หอประชุมทรงเสด็จ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี ตำบลหนองแก อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ทั้งนี้ขอให้ส่งแบบตอบรับภายในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๘ ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail : pvlo_uta@dld.go.th รายละเอียดตามกำหนดการที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(นายสุราษฎร์ สัทธัง)
ปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี

“ชื่อสัตย์สุจริตมีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่”

บัญชีแจ้งทำย

ที่ อน ๐๐๐๘/ว ๑๗๕๘ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นเกียรติในพิธีเปิดงานเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการ
ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี

๑. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี
๒. เกษตรจังหวัดอุทัยธานี
๓. ประมงจังหวัดอุทัยธานี
๔. สหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี
๕. ปฎิรูปที่ดินจังหวัดอุทัยธานี
๖. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์อุทัยธานี
๗. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี
๘. หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุทัยธานี
๙. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุทัยธานี
๑๐. ผู้อำนวยการโครงการชลประทานอุทัยธานี

แบบตอบรับร่วมพิธีเปิดงาน

เสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้
ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี
ในวันพุธที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๘ เวลา ๑๐.๐๐ น.
ณ หอประชุมทรงเสด็จ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี

*****

ชื่อ(นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล.....
ตำแหน่ง.....สังกัด.....
ที่อยู่.....
โทรศัพท์.....E-mail : .....

- ☐ สามารถเข้าร่วมพิธีเปิดได้
☐ ไม่สามารถเข้าร่วมพิธีเปิดได้ และขอส่งผู้แทนเข้าร่วมพิธี คือ

ชื่อ(นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล.....
ตำแหน่ง.....สังกัด.....
ที่อยู่.....
โทรศัพท์.....E-mail : .....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ กรุณาส่งแบบตอบรับภายในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๘

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี

เลขที่ ๔๙ หมู่ ๓ ตำบลน้ำซึม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี ๖๑๐๐๐

โทร. ๐๕๖-๘๗๐๑๑๒ โทรสาร ๐๕๖-๘๗๐๑๑๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) : pvlo_uta@dld.go.th